

ΙΡΙΣ

ΤΑΧΕΙΑ

Alle Gymnasiasten betrekken hun

studieboeken en
schoolbenodigdheden

natuurlijk

bij

ZWIERS

Technische- en Schoolboekhandel

Spijkerlaan 32 - Arnhem

Tel. 22060

Alle bestellingen

worden vlot door ons behandeld!

SCHOOLBLAD VAN HET STEDELIJK GYMNASIUM VAN ARNHEM
Uitgegeven door de Arnhemse Gymnasiasten Bond

Redactie:

Michiel ter Horst
Hans Cruys
Roelien Schuringa
Merel Röhrman

Redactie-adres:

Statenlaan 8
Arnhem

=====

Redactiekrabbels

Geachte lezers.

Ondanks hetgeen onze vorige hoofdredakteur ons heeft voorgespiegeld zijn wij met frisse moed aan onze eerste IRIS begonnen. We zijn nog steeds geen gebroken mensen of iets van dien aard. Integendeel. De winkeliers verdrongen zich om bij ons te mogen adverteren en de kopie stroomde ons rijkelijk toe, n.l. uit onze pen en mejuffrouw R. Schuringa ontwierp de omslag, geïnspireerd op een plaat uit de "platen atlas bij Homerus" die de achterkant van een spiegel voorstelt, waarop de ziener Kalchas, de zoon van Thestor is afgebeeld.

Deze speelde een grote rol in de Troiaanse oorlog. Hij gelastte de offerdood van Iphigenia. Later beval hij Chryseis terug te geven, wat aanleiding gaf tot de twist tussen Agamemnon en Achilles (het onderwerp van de Ilias van Homerus). Wij vinden deze figuur zeer toepasselijk als schutspatroon van de redactie als zodanig komt hij dan ook voor op de omslag.

M.

.....

RUST....

rust, te liggen zo maar
ergens t'liggen lui en loom,
te liggen in de zon,
in de schaduw van een boom.

rust, te luisteren in je bed
naar de regen: spitter, spet!
te liggen, liggen luisteren
naar het fluisteren
van de wind

rust, te drijven op de stroom
mee te drijven in een droom
en te kijken naar de lucht,
de vogels in hun vlucht.

rust

Wim P.

Mensenrechten

Op 10 december van het afgelopen jaar was het tien jaar geleden, dat de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aanvaardde. Op die dag werd er over de mensenrechten in de aula van ons gymnasium iets verteld, maar omdat het onderwerp toch blijkbaar te moeilijk is voor de lagere klassen en omdat de redactie van IRIS de mensenrecht gedachte belangrijk vond werd de inleider gevraagd er iets over te schrijven in het schoolblad. Dat gebeurt dan bij dezen en ik zal proberen het zo te doen, dat de leerlingen van eerste en tweede klas het wel kunnen begrijpen.

In de klassieke Oudheid - in het oude Griekenland en het oude Rome - is nooit de gedachte uitgesproken of opgeschreven, dat alle mensen op aarde, hoe ze er ook uitzien en tot welke groep ze ook behoren, of ze nu arm of rijk zijn, medemens van elkaar zijn, die hun mens-zijn gemeenschappelijk hebben. De oude Grieken en ook wel de Romeinen meenden dat er verschillende soorten van mensen waren, b.v. vrije mensen en slaven, of vrije Grieken en alle anderen, brabbelaars. Pas de geleerden van de groep der Stoïcijnen hebben gezegd dat alle mensen - hoe ze ook verschillen - gelijke waarde hadden. En dat is de grondslag van de mensenrechten. Alle mensen hebben waarde, hoe ze ook zijn en wat ze ook menen. En wie nu de mens beledigt of als slaaf behandelt of hem doodt omdat hij anders denkt of gelooft, die schendt de mens, die rechten moet hebben omdat hij waarde heeft. Zo groeit de gedachte van de mensenrechten; eerst komt het recht op godsdienstvrijheid, dat door enkelen in de 16e eeuw wordt verdedigd en dan het recht op bezit en het recht om te schrijven en te laten drukken wat men nuttig en nodig acht en vooral het recht om niet zomaar, door willekeur van een vorst gevangen genomen te worden.

Maar in Europa waren er vele koningen en kerken die toch mensen gevangen namen, straffen of de mond snoerden. Vele vervolgden trokken naar het vrije Amerika, een kolonie van Engeland. En daar werd in 1776 in de Onafhankelijkheidsverklaring gezegd, dat het vanzelfsprekend is dat alle mensen het recht hebben op leven, vrijheid en dat ze het recht heb-

ben het geluk te verwerven op de manier, die zij zelf willen. En in de Franse revolutie werd dat nog eens uitvoerig opgesteld en uitgewerkt. In 1789 kwam de Franse rechtenverklaring.

Nu neem ik een grote stap in de geschiedenis. Voor de tweede wereldoorlog vonden de meeste gewone, beschaafde mensen in de wereld het vanzelfsprekend, dat alle mensen rechten hadden. Maar de Duitse en Italiaanse leiders, Hitler en Mussolini vonden het helemaal niet vanzelfsprekend. Bepaalde rassen waren minderwaardig, bepaalde levensovertuigingen waren minderwaardig, bepaalde politieke denkbeelden waren minderwaardig en allen die het niet met hen eens waren werden opgesloten, gedood, verbannen of in ieder geval mochten zij nooit critiek hebben op de denkbeelden van de machthebbers. Op vele huizen in Italië stond: "Mussolini heeft altijd gelijk". Er was een verschrikkelijke lange en bloedige wereldoorlog voor nodig om te laten zien dat deze hoogmoedige wreedaards niet gelijk hadden.

En toen kwam de organisatie der Verenigde Naties, die de vrede trachten te handhaven en daaruit is een nieuwe rechtenverklaring ontstaan, waarin nu precies staat waar alle mensen ter wereld recht op hebben. Het is nog lang niet zover dat deze rechten overal erkend worden en overal in wetten zijn opgenomen maar vroeg of laat - misschien pas na eeuwen - zullen alle regeringen en alle kerken en alle mensen zo moeten handelen, dat zij alle rechten van alle mensen in de wereld eerbiedigen.

Help maar mee, dat het zover nog eens komt. Dat is een recht van jullie en eigenlijk ook wel een plicht. Maar je hebt nog even de tijd.

H. Bonger.

Sinterklaas

Met lange schreden gaat de tijd vooruit, alles en iedereen in zijn stroom meeslepend. Ook Sinterklaas is hiertegen niet bestand gebleken en arriveerde de 5e december op een paard met hulpmotor. Eén van de zwarte knechten had hiervoor het speciale rijbewijs verkregen.

Dit paard werd geparkeerd, Sint steeg af en werd door de praeses hartelijk welkom geheten. Enige moeilijkheden in verband met de gemeentelijke bepalingen ontstonden, toen bleek, dat Zijne Hoogwaardige Excellentie zijn vrouw had gestuurd, doch deze waren spoedig opgelost. "Santa Klazina" riep vervolgens enige leraren en leerlingen bij zich en vereerde hen met een passend geschenk. Onder de eersten bevond zich de heer Voncken, die door zijn oud-leerlingen hartelijk werd begroet.

Na het vertrek van de goede bisschopsvrouw keerden de gymnasiasten, hun geschenken in de hand geklemd, tevreden huiswaarts.

DE IDEALE VOETBALLER bestaat niet, wel het

IDEAAL - PLAN "DE ZILVERVLOOT",

voor jongeren van 15 t/m 20 jaar, ex-militairen t/m 23 jaar.

Zeer aantrekkelijke voorwaarden.

VAAR MEE en SPAAR MEE bij de GEMEENTESPAARBANK, ARNHEM

TE VEEL OF NIET TE VEEL?

Wie vond Duits te veel voor 40 min.? Doorgeven s.v.p.

1. Eit het hoofd leren is vervelend, maar het was niet te veel.
2. Niet te veel.
3. Moet het nog doen; dit uur duurt 50 min.
4. Geen idee.
5. Wat ik gedaan heb is niet te veel.
6. Wie het niet te veel vond, kent het niet.
7. Ha, hi, ho enz....

Wat vindt U hiervan, hardwerkende lezer?

.....

LEERDICHT

'k Sprak laatst een alpha-gymnasiast
die zware lasten scheen te dragen.
"Waarom", zei ik, "zo zeer bedrukt,
zo zwaar bejukt? Wil niet versagen!"
Hij zag mij droevig aan en zei:
"Och, wist eerst jij maar, wat mij kwelde"
Wat hem dan kwelde, vroeg ik toen
voor mijn fatsoen. En hij vertelde:
"Toen ik, van 't laat naar bed gaan moe,
eens niet wist, hoe in te houden 't gapen,
toen ben ik vrij en onvervaard,
juist naar mijn aard, meteen gaan slapen.
Mijn leden strekt' ik makk'lijk uit,
zonder geluid; ik sloot de ogen.
Daar mij de slaap snel viel ten deel,
heb ik mij heel niet meer bewogen.
Maar ach, toen ik weer wakker werd ...
Zoals een hert bij 's jagers horen
hevig geschrokken opspringt en
in enen ren al de verloren
tijd inhaalt, dit probeert althans
- 't geraakt bijkans gans zonder krachten
en dan, daarop, 't loden geweld
des kogels velt het in zijn jachten -
zo sprong 'k toen op vol schrik en vrees;
daarmee bewees ik hoe gevaarlijk
slaap in Rectoris uur kan zijn,
en juist ook dan en daar bezwaarlijk.
In woed' ontbrand liet tegen mij
zijn toorn hij vrij, ons aller herder.
Epitheta sieren sindsdien
m'een stuk of tien. De les ging verder".
Wilt hieruit leren, kind'ren klein,
hoe groot wel zijn van 't laat gaan slapen
in d'avond, de gevaren. Leer
nu, deze keer, dat anders gapen
of erger daags uw lot zal zijn;

dit is niet fijn, zoals bewezen
door die alpha: hij zag zo bleek,
dat hij ziek leek. Wilt wijzer wezen!

Hans Grujjs.

=====

HYMAN STENFERT KROESE & v.d. ZANDE N.V.

A l l e b o e k e n

Grote oord 15 (Jansstraat), Arnhem. Tel. 24938

=====

EEN VOORDRACHT VAN C.J. Kelk

De schrijver C.J. Kelk (geb. 1901), die op 17 december een voordracht op onze school hield, is, evenals o.a. Greshoff, Slauerhoff en Marsman, medewerker geweest van de tijdschriften "Het Getij" en "De Vrije Bladen". Hij vertelde veel over de verschillende schrijvers van deze stroming en las uit hun werk voor. Daarna ging hij over tot een bespreking van zijn eigen werk, waaronder enige historische romans en een blijspel. Lang stond hij stil bij zijn comédie "Een huwelijk dat af- en aanging (1933)", die in de Boekenweek 1959 onder de titel "De zwarte bruid" als opera zal worden opgevoerd. Hij besloot zijn voordracht met een aardige beschouwing over de verjaardag. Het geheel was een groot succes en wij hopen, dat wij nog eens vaker van iets dergelijks mogen genieten.

=====

HUIS VOOR HANDENARBEID

Velperbuitensingel 17

Arnhem

Het aangewezen adres voor ALLE HOBBIES

=====

Kerstavond

Ook dit jaar organiseerde de A.G.B. weer een Kerstavond. De feestelijk versierde aula zat geheel vol en er heerste een opgewekte stemming. Een grote teleurstelling was, dat het koor niet zong. Wij hopen het de volgende keer weer op het programma vermeld te zien.

Ook op muzikaal gebied bleek Jan Baggerman uit 5a een aanwinst voor de school. "Syrinx" van Debussy werd op buitengewoon boeiende wijze gespeeld. Ook van de 4e sonate van Blavet, die hij samen met Allard Jaarsma (piano) speelde, werd erg genoten.

Natuurlijk ontkwam men ook deze keer niet aan een flink aantal kerstverhalen. "St. Martin" van R. Saëns werd door Liesbeth Hillen op meesterlijke wijze naverteld.

Wij zwaaien het bestuur alle lof toe, voor de goede organisatie en de voortreffelijke indeling van het programma.

Uit het dagblad "De Telefoon" hebben wij het volgende bericht overgenomen:

MEISJE (16) DOOR VRIENDIN (16) DE
DOOD INGEJAAGD

Conflict om GROENE PYAMABROEK (54)

7 dec. Van onze SPECIALE verslaggever.

Gisteravond om zeven uur vond bij de familie A. te B. een droevig ongeluk plaats: het oudste dochttertje des huizes A.A., dat in 't bezit was van een groene pyamabroek, welke zij onder haar skibroek placht te dragen, wekte hiermede de jaloezie van een vriendinnetje op, B.B. Zo vaak viel B.B. A.A. lastig met vragen en opmerkingen over deze broek, dat A.A., - ten einde raad en reeds overspannen - besloot een einde aan haar leven te maken.

G A S K R A A N

Zij sleepte een matras naar de keuken, nam een slaappil in en zette de gaskraan open.

V R I E N D (17)

Korte tijd later kwam haar vriend C.C., die zijn bromfiets in de tuin parkeerde en via de keukendeur naar binnen ging. Tot zijn grote schrik vond hij daar A.A., reeds bewusteloos. Met gevaar voor eigen leven sleepte hij haar naar buiten en legde daar, hoewel hij verkouden was, zijn jas over haar heen.

Vervolgens - weer met gevaar voor eigen leven - alarmeerde hij de dokter en politie.

Door het heldhaftig optreden van C.C. werd A.A. gered.

D O O F P O T

De zaak zal in de doofpot worden gestopt op verzoek van de ouders van A.A. (42, 43).

Declamatie-avond

Zoals te doen gebruikelijk, organiseerde de A.G.B. ook dit jaar een declamatieavond.

Na het welkomstwoord van de praeses declameerde en improviseerden de junioren. Hierbij viel op, dat, vergeleken bij vorige declamatieavonden, het improviseren vooruit was gegaan.

Het was een bijzonder goede gedachte van het A.G.B. bestuur om de 1e en 2e klassers slechts 2 minuten en de 3e klassers 3 minuten tijd te geven. Hierdoor werd zowel sprekers als toehoorders een pijnlijk zwijgen bespaard. Jammer was echter

dat velen hun gedicht niet goed kenden en door aarzelingen en verbeteringen het effect ervan totaal bedierven.

Bij de prijsuitreiking bleek, dat Els de Vries uit 3b de 1e prijs voor declamatie veroverd had. Liesbeth Hillen uit 2a verkreeg de 2e met "De glimlach" van Adema van Scheltema.

De 1e prijs voor improvisatie behaalde Martijn Nolet uit 1a, die de geheimen van de Hoela Hoepel uit de doeken deed. De 2e prijs was voor Arend ter Horst uit 2b, die op boeiende wijze vertelde hoe zijn eerste dansles verlopen was.

Na de pauze waren de senioren aan de beurt. Over het algemeen waren hun bijdragen nogal teleurstellend. Friedje van de Broek Humphrey uit 6b behaalde met "Executie" de 2e prijs voor declamatie.

De 1e prijs voor improvisatie ging naar Robert Roelofs uit 4b, die over de kwestie Cyprus sprak en de 2e prijs naar Arthur Mink uit 5b, die de Vlaamse schilderkunst tot onderwerp had gekozen.

De klassen 4 en 5 kregen 4 minuten voor hun improvisatie, de 6e 5 minuten. Dit laatste was beslist te lang, aangezien geen van beide 6e klassers deze tijd vol heeft gekregen.

Marijke Frijlinck uit 4a droeg "in memoriam matris" voor en behaalde de 1e prijs voor declamatie. Zij kreeg het Pallasbeeld voor een jaar in haar bezit.

Gedurende de tijd, dat de jury zich terugtrok, voerde 6a een cabaret op, dat bijzonder in de smaak viel.

Mej. Ypes is zo vriendelijk geweest de beste resultaten van de door haar in de klassen 1a en 1b georganiseerde dichtwedstrijd aan de redactie ter hand te stellen. Hiervan laten wij twee gedichten volgen, benevens het klaslied van 1c.

HET KIKKERTJE DAT DE HIK HAD

Er was eens een kikkertje, dat heette Hikkerdehik,
want altijd zei het "hik, hik, hik!"

Zijn broertje zei: "Als je ophoudt met hikken,
geef ik jou drie krentemikken".

Maar het kikkertje hield niet op met hikken,
Daarom begon de hele familie te snikken.

Maar plots kwam daar een ooeivaar,
dat vinden kikkers heel erg naar
en door de grote schrik
vergat het kikkertje zijn hik.

Mieke Boerma la.

DE HOGE VELUWE

Wie naar de Hoge Veluwe trekt in de stille natuur,
 Verveelt zich geen week en geen dag en geen uur.
Zo sprong ik een namiddag snel op mijn fiets,
 En dacht: "Wie weet, misschien zie ik wel iets".
En werkelijk, ik zag herten met edel gewei,
 Grazende op de glooiende hei.
De moeflons, teruggetrokken in de dichte bossen,
 Deden zich te goed aan de heerlijke mossen.
De eekhoorns sprongen en dansten op en neer,
 De vogels gingen als een razende te keer.
Zo gaat het leven in de natuur zijn gang,
 Alleen voor de mensen zijn de dieren bang.
Maar toch, als je je zeer rustig houdt,
 Zie je ze vaak aan de rand van het woud.

Coen Kuit. 1b

KLASSELIED

Wijze: In een blauw geruite kiel

Bunders is wat excentriek
en daardoor soms reuze chic,
Dat is hij dan de ganse dag
"Mensen luister eens en kijk
kom, niet allen tegelijk",
Slaap toch, slaap toch niet in, niet in!

In zijn bruin geruite broek,
Staart de heer Pauwe in zijn boek,
De ganse dag,
Leraar zijn dat valt niet mee,
Want de jeugd is niet gedwee,
Ach, ach, ach, ach.

In een geel gekleurd vest,
Toont van Erk zich op z'n best,
de ganse dag,
Congruentie en zo voort,
Niets er bij dat ons bekoort,
Oh nee, oh nee, oh nee, oh nee.

Peters is een beste man,
Die je van alles vragen kan,
De ganse dag.
't Huiswerk dat is lang niet mis,
Hoewel hij heus een engel is,
Ozo, ozo, ozo.

Baarslag is een aardig mens,
Frankrijk is haar liefste wens,
Ze zeurt daarom de ganse dag,
Of je nog wat hebt gezien,
Van het Franse land misschien.
Ik niet, ik niet, ik niet.

Bonger is een beste man,
Die heel wat verdragen kan,
De ganse dag,
Zeg je doet toch ook wel mee?
Stilte toch daar jullie twee,
Let op, let op, let op.

Wieringa dat is een kei,
Met hem zijn we allen blij,
De ganse dag.
Tekenen is z'n lust en leven,
En ons moet hij cijfers geven,
Een 10, een 8, een 6, een 4.

Bij van Vlissingen hebben we jool,
Ze is de charme van de school,
Dat vindt ze zelf de ganse dag,
"Kinderen netjes in de rij,
Kijk eens eventjes naar mij,
Welja, welja, welja!

Judith van Ditzhuyzen
Gerda Frijda

Wist U dat....

- de heer de Vries uit 6a de kindertjes uit 3b "volleytraint"?
- het uitstekend gaat?
- H.B. uit A. 75 cent heeft verdiend door de barre pooltocht over de lengte van de vijver te volbrengen?
- hij hierbij gevaar liep naar boven of naar beneden te verdwijnen?
- H.B. slechts 59 kilo weegt?
- er een zekere klas betiteld wordt met "onwillige honden" en "een mooi stelletje"?
- we op school in 't Nederlands en niet in 't Bargoens of in de apentaal vertalen?
- er 6 stukjes in de copybus zaten, waaronder 3 "arsjes"?
- volgens de rector Jupiter en Juno zusters zijn?
- er in de lagere klassen een vertaalbargoens heerst, dat op mijlen afstand stinkt naar Latijn?

ARS STULTITIAE

Et patriae tremuere manus: en hij trilde vaderlijk met zijn handen.

Hanc immensam Calchas educere molem caelo iussit: Calchas beval dit gevaarte (het houten paard) een eindje de lucht in te gooien.

Agnosco veteris vestigia flammae: Ik herken de voetstappen van mijn oude vlam.

Tegmina mox capitum picto nutantia cono existunt: Weldra kwamen de helmen knikkend uit het gekleurde bosje te voorschijn.

Gutta labitur ex meis oculis: Er wankelt een traan uit mijn ogen.

Oute tina allèn mèt in heuriskoo: noch nog een een of andere list bedenk ik.

Mentem dare: de geest geven.

Cerva, quae, coniecta sagitta, inter nemora vagatur: een
hert, dat aangeschoten door de bossen zwalkt.
Luna premit lumen: de maan dimde zijn licht.

INHOUD:

1. Redactiekraabbels
2. Rust
3. Mensenrechten
4. Sinterklaas
5. Te veel of niet te veel
6. Leerdicht
7. Een voordracht van C.J. Kolk
8. Kerstavond
9. Uit "De Telefoon"
10. Declamatie-avond
11. Het kikkertje dat de hik had
12. De Hoge Veluwe
13. Klasselied
14. Wist U dat
15. Ars Stiltutiae

..-.-.

Wensink

Dansinstituut sinds 1850

Parkstraat 47

Tel. 26608

BALLET RITMIEK

MUZIEK

MODERNE DANSEN

hockey

tennis voetbal

Tafeltennis Volleybal

SPORTHUIS

WENT

Badminton Kamp. Schaatsen Athl.
art.

Sportkleding

SPORTHUIS *Went*

Gele Rijderspl. 23 Tel. 22126

Haas

HORLOGERIE

De Vakzaak sinds
1842

Koningstr. 53

Tel. 26602

Arnhem

Libo

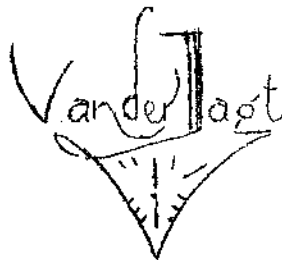
Leesbibliotheek

Kantoor-
school- en
schrijfbehoeften

Joh. de Wittl. 25

Arnhem

Tel. 25028

HORLOGERIE

Jansbinnensingel 8

Arnhem

Tel. 31090

Perry Sport

SPORTARTIKELEN

SPORTKLEDING voor
dames en heren

SPELLEN en SPEELGOED

Ketelstraat 35

Arnhem

Tel. 22774

ASSURANTIEBEDRIJF

Hulsewe

voor al Uw verzekeringen

van de wieg tot het graf

ONTHOUDT DIT !

GEERTS BOEKHUIS

Bakkerstraat 61 (dicht bij Palace Theater)

2e Hands schoolboeken

Grootste voorraad in Gelderland
Verkoop van nette (evt. herstelde)
exemplaren met coulante garantie
voor juiste druk
Inkoop tegen faire prijzen

UITGEVERS-RESTANTEN

Nieuwe boeken tegen sterk verlaagde
prijzen. Goede titels. Zeer geschikt
en voordelig als geschenk

2e Hands boeken

Zeer grote voorraad. Nagenoeg elke
tak van wetenschap, literatuur,
kunst, enz. vertegenwoordigd

ANTIQUARIAAT

Zeldzame, curieuze en antieke werken
Prenten en handschriften
Inkoop, verkoop en taxatie

V R I J E N T R E E